

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแนวทางการประเมินการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก

เด็ก ๔-๑๒ ปี และโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน

ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเอบีน่า เฮ้าส์ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพเด็กปฐมและวัยเรียน ได้จัดประชุมประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาแนวทางการประเมินการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็ก ๔-๑๒ ปี และโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนระหว่างวันที่ ๑๑-๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเอบีน่า เฮ้าส์ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการประเมินการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็ก ๔-๑๒ ปี (Fee Schedule) และจัดทำเครื่องมือประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากนักเรียน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนจากศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน และส่วนกลาง จำนวน ๔๐ คน

๑. การพัฒนาแนวทางการประเมินการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็ก ๔-๑๒ ปี (Fee Schedule)

กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้เพิ่มรายการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่จ่ายตามรายการบริการ (Fee Schedule) ในหญิงตั้งครรภ์และเด็กวัยเรียน โดยในกลุ่มเด็กวัยเรียนมีวัตถุประสงค์ที่ ๑ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงและความครอบคลุมบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากสำหรับเด็กวัยเรียนทุกสิทธิ ซึ่งดำเนินการโดยจัดให้มีบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก และดำเนินการเบิกจ่ายค่าชดเชยบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก ได้แก่ บริการเคลือบฟลูออไรด์เฉพาะที่ สำหรับเด็กอายุ ๔ - ๑๒ ปี เหน่าจ่าย ๑๐๐ บาทต่อราย ต่อ ๑ ปีงบประมาณ และบริการเคลือบหลุมร่องฟัน (เฉพาะฟันกรามถาวร ชี ๖ และ ๗) สำหรับเด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี จ่าย ๒๕๐ บาทต่อซี่ไม่เกิน ๔ ซี่ต่อ ๑ ปีงบประมาณ และต้องรับผิดชอบทำซ้ำกรณีที่มีวัสดุมีการแตกหรือหลุด โดยไม่ได้รับค่าใช้จ่าย และวัตถุประสงค์ที่ ๒ เพื่อลดความชุกของการเกิดโรคฟันผุในเด็กวัยเรียน เป้าหมายในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ได้แก่ ๑. เด็กอายุ ๔ - ๑๒ ปี ได้รับบริการเคลือบฟลูออไรด์เฉพาะที่ ร้อยละ ๕๐ ๒. เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ได้รับบริการเคลือบหลุมร่องฟัน (เฉพาะฟันกรามถาวร ชี ๖ และ ๗) ร้อยละ ๕๐ และ ๓. เด็กอายุ ๑๒ ปี ปราศจากฟันผุ ร้อยละ ๗๐ สำนักทันตสาธารณสุขจึงได้จัดทำโครงการประเมินผลการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กวัยเรียน ๔- ๑๒ ปีเป็นการจำเพาะ โดยวัตถุประสงค์ คือ

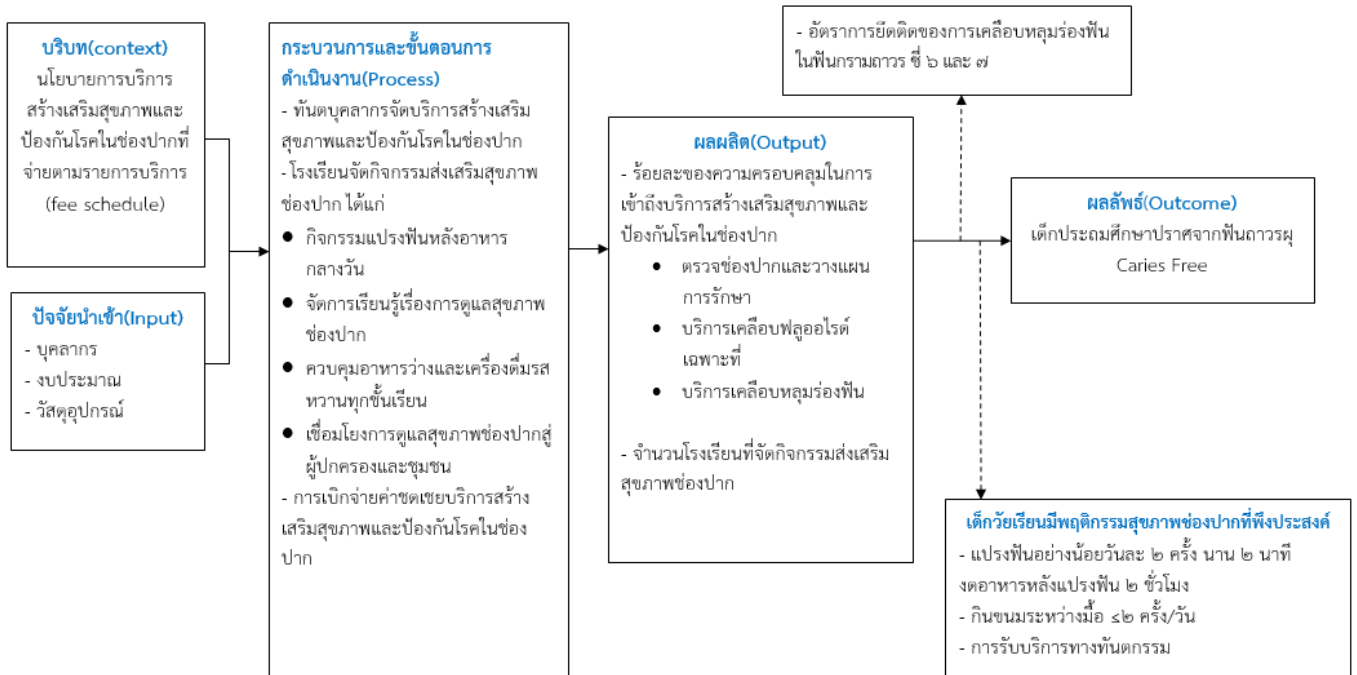
๑. เพื่อประเมินความครอบคลุมในการเข้าถึงบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในเด็กวัยเรียน

- ร้อยละการตรวจสุขภาพช่องปากในเด็กอายุ ๔-๑๒ ปี
- ร้อยละการเคลือบฟลูออไรด์เฉพาะที่ในเด็กอายุ ๔-๑๒ ปี
- ร้อยละการเคลือบหลุมร่องฟันในเด็กอายุ ๖-๑๒ ปี

๒. เพื่อประเมินการยึดติดการเคลือบหลุมร่องฟันในฟันกรามถาวรซี่ ๖ และ ๗ เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี

๓. เพื่อรับทราบปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินโครงการฯ

กรอบแนวคิด

การออกแบบการวิจัย การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional study) เพื่อประเมินการเข้าถึงบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากในเด็กอายุ ๔ - ๑๒ ปี ประเมินอัตราการยึดติดของการเคลือบหลุมร่องฟัน ในเด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี และปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓ โดยเก็บข้อมูลการยึดติดของการเคลือบ หลุมร่องฟัน ในเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม ๒๕๖๓

พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดตัวแทน เขตสุขภาพละ ๑ จังหวัด รวม ๑๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน พิชณุโลก นครสวรรค์ อ่างทอง นครปฐม จันทบุรี ร้อยเอ็ด นครพนม สุรินทร์ อุบลราชธานี นครศรีธรรมราช และตรัง จำนวนตัวอย่างในการศึกษา ๑,๓๙๔ คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดย เลือกจังหวัดในเขตสุขภาพ 1 จังหวัด จังหวัดเลือกอำเภอมา ๑ อำเภอ และเลือกโรงเรียนตัวอย่าง ๔ โรงเรียน สุ่มโดยวิธี Simple random sampling โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน ๒ แห่งและนอกเขตเทศบาลจำนวน ๒ แห่ง และใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนอายุ ๖ - ๑๒ ปี ทุกคนในโรงเรียนตัวอย่างที่ได้รับบริการเคลือบหลุมร่องฟันในฟันกรามถาวร ซี่ ๖ และ ๗ ในภาคเรียนที่ ๒ ของปีการศึกษา ๒๕๖๒

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. สร้างเครื่องมือแบบบันทึกสภาวะสุขภาพช่องปากและผลการตรวจประเมินการยึดติดของการเคลือบหลุมร่องฟัน ในพจนานุกรมถาวร ซี ๖ และ ๗ และแบบสัมภาษณ์บุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการโครงการ

๒. ทดสอบเครื่องมือความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

๓. ขออนุญาตใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากระบบ e-Claim (<http://eclaim.nhso.go.th>) จากสปสช. และข้อมูล Data Exchange จากฐานข้อมูลบริการสุขภาพของสถานบริการสาธารณสุขจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ การตรวจสุขภาพช่องปาก เด็ก ๔ - ๑๒ ปี การเคลือบฟลูออไรด์เฉพาะที่ เด็ก ๔ - ๑๒ ปี การเคลือบหลุมร่องฟัน เด็ก ๖ - ๑๒ ปี

๔. ดำเนินการเก็บและสรุปข้อมูล

ผลการพิจารณาเครื่องมือในการเก็บข้อมูลประเมินการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็ก ๔-๑๒ ปี

(Fee Schedule) ดังนี้ (รายละเอียดแนบท้าย)

๑. แบบบันทึกผลสภาวะสุขภาพช่องปากและการตรวจประเมินการยึดติดของสารเคลือบหลุมร่องฟัน

๒. แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการโครงการ ได้แก่ ทันตบุคลากรในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด , โรงพยาบาลชุมชน , โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล , เจ้าหน้าที่งานประกันที่ส่งเบิก E- Claim แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครูอนามัย และแบบสัมภาษณ์ บุคลากรจาก สปสช. ที่ดูแล โครงการ Fee schedule

แนวทางการตรวจประเมินการยึดติดวัสดุเคลือบหลุมร่องฟัน

ข้อบ่งชี้ของการเคลือบหลุมและร่องฟัน

1. เป็นฟันแท้ที่ไม่ผุ หรือฟันผุระยะเริ่มต้นที่ยังไม่แตกเป็นรูหลุมและร่องฟันลึก และขึ้นฟันเหงือกแล้ว (B pit)
2. กรณีถ้าฟันยังขึ้นไม่ เต็มซี่ ถ้ารอได้ให้รอจนกว่าฟันขึ้นเต็มมาก่อน แต่ถ้ารอแล้วจะผุก่อน สามารถเลือกทำได้โดย
 - ใช้ Glass ionomer sealant
 - เมื่อฟันขึ้นเต็มที่แล้ว reseal เพิ่มเติมด้วย resin sealant

การติดตามผลการตรวจการยึดติดของวัสดุเคลือบหลุมและร่องฟัน

วิธีการตรวจ

- ทำความสะอาดฟัน : explorer เชี่ยว และม้วนสำลีเช็ด
- เป่าฟันให้แห้ง
- ใช้สายตากับความรู้สึกจาก explorer ลากผ่าน
- วัสดุเคลือบหลุมและร่องฟันคงอยู่ที่บริเวณผิวฟัน

เกณฑ์ในการตรวจการยึดติดของวัสดุ

๑. คงอยู่สมบูรณ์ (Complete retention) : กรณีที่มีวัสดุเคลือบหลุมและร่องฟันปิดทับส่วนของหลุมและร่องฟันหลักอยู่ทั้งหมด และไม่พบหลุมและร่องฟันที่มีลักษณะลึก

๒. หายไปบางส่วน (Partial loss) : กรณีที่มีวัสดุเคลือบหลุมและร่องฟันปิดทับส่วนของหลุมและร่องฟันบางส่วนและตรวจพบหลุมและร่องฟันที่มีลักษณะลึกร่วมด้วย

๓. หายไปทั้งหมด (Complete loss) : กรณีที่ไม่มีวัสดุเคลือบหลุมและร่องฟันปิดทับส่วนของหลุมและร่องฟันเลยการยึดติดของวัสดุ

เกณฑ์พิจารณา	รหัส	
	ฟันผุ	ฟันไม่ผุ ไม่แน่ใจ
วัสดุเคลือบหลุมและร่องฟันหายไปทั้งหมด	0	1
วัสดุเคลือบหลุมและร่องฟันหายไปบางส่วน	2	3
วัสดุเคลือบหลุมและร่องฟันคงอยู่สมบูรณ์	-	4

Failure = 0 (รหัส 0, 1, 2, 3)
Success = 1 (รหัส 4)

การตรวจประเมินหลังเคลือบหลุมร่องฟัน ๖ เดือน : ๑๐ % ของเด็กนักเรียนชั้น น.๑ - ๖ ที่ได้รับการเคลือบหลุมและร่องฟัน

๒. โรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน

ความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (Oral Health Literacy) โดย อ.ทพญ.ดร. ปิ่นปิ่นท์ วณิชย์สายทอง
สาขาวิชาทันต กรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Literacy หมายถึง การรู้หนังสือ การอ่านออกเขียนได้ ความสามารถอ่านออกเขียนได้ ซึ่ง UNESCO ได้เสนอกรอบความคิดของ Literacy ซึ่งสามารถจำแนกได้ ๔ ประเภท

๑. An autonomous set of skills กลุ่มทักษะส่วนบุคคล
๒. Applied, practiced and situated ประยุกต์ใช้ การฝึกฝน การดำรงอยู่
๓. A learning process กระบวนการในการเรียนรู้
๔. Text ข้อความ

ความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพ ความฉลาดทางสุขภาพ/ความแตกฉานทางสุขภาพ (Health Literacy)

กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความหมายไว้คือ ความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ ความเข้าใจเพื่อวิเคราะห์ แปลความหมาย ประเมิน ปฏิบัติ และจัดการตนเอง รวมทั้งชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อสุขภาพที่ดี

ระดับความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพ

Nutbeam (๒๐๐๐) แบ่งระดับ Health Literacy ออกเป็น ๓ ระดับได้แก่

๑. **Functional Health Literacy** คือ ความสามารถในการอ่านหรือเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ
๒. **Interactive Health Literacy** คือ ความสามารถในระดับพุทธิปัญญา (กระบวนการการเรียนรู้ cognitive skill) และทักษะทางสังคม เพื่อให้การสื่อสารกับบุคลากรทางการแพทย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. **Critical Health Literacy** ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และลงมือกระทำการใดๆ เพื่อให้สามารถก้าวพ้นข้อจำกัดในการเข้าถึงสุขภาพที่ดี เช่น ความสามารถจัดการกับสุขภาพตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถซักถามเพื่อฟังความคิดเห็นที่สอง(second opinion) จากนั้นเลือกทางที่เหมาะสมกับตัวเองที่สุดได้ด้วยตนเอง

ความสำคัญของการมีความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก

ความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (Oral Health Literacy) กลายเป็นประเด็นที่ถูกสนใจ หลังจากที่ถูกรวมเข้าไปในวาระของการส่งเสริมสุขภาพ "Healthy People ๒๐๑๐" โดย WHO มีการตั้งสมมติฐานขึ้นว่า Oral Health Literacy เป็นหนึ่งในปัจจัยกำหนดสุขภาพช่องปาก (determinants of oral health) ที่สำคัญที่สุด นอกจากนี้ยังมีสมมติฐานที่ว่า หากมีความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากที่ไม่เพียงพอ จะเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ขัดขวางไม่ให้คุณค่าสุขภาพช่องปากที่ดีได้

ชนิดการวัดความรู้ด้านสุขภาพ

การวัดความรู้ด้านสุขภาพ นิยมใช้พัฒนาบนพื้นฐานการวัดทักษะด้านพุทธิปัญญา หรือทักษะการเรียนรู้ ความคิดความเข้าใจ (Cognitive abilities, or cognitive intelligence) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. **Fluid intelligence** ทักษะทางเชาว์ปัญญาแบบของไหล คือ ความสามารถในการจัดการกับปัญหาใหม่ๆ โดยใช้ตรรกะและเหตุผลเพื่อแก้ปัญหา
๒. **Crystallized intelligence** ทักษะทางปัญญาแบบตกผลึก คือ ความสามารถในการใช้ความรู้เดิม หรือจดจำ สิ่งที่เคยรู้มาแล้วเพื่อใช้แก้ไขปัญหา เช่น การจดจำคำศัพท์
๓. **Other types** แบบอื่นๆเช่น แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพของตนเอง Self-rated HL

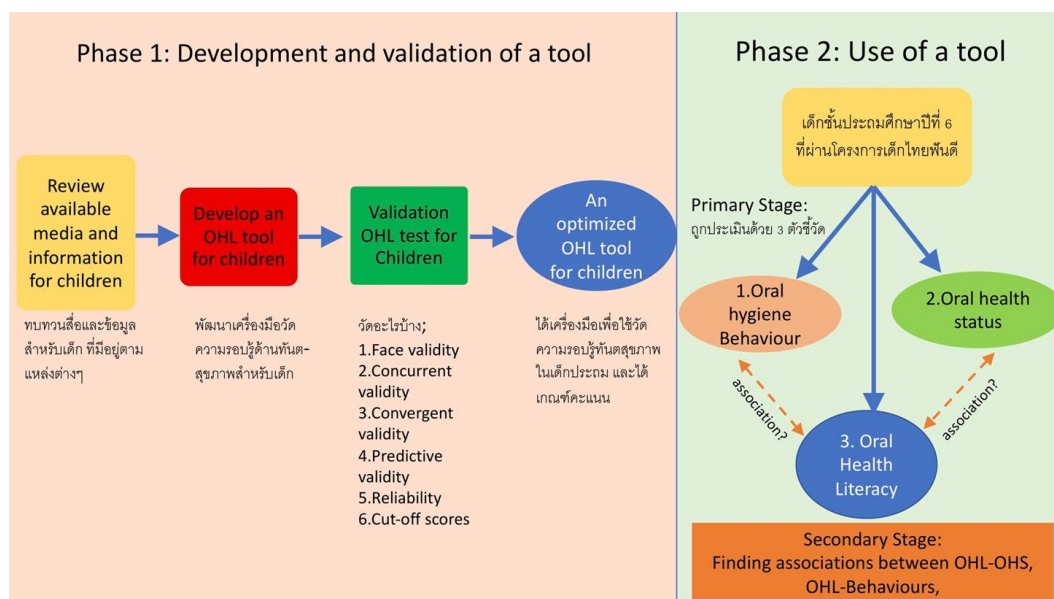
การวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (Oral Health literacy assessment)

การพัฒนาเครื่องมือวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (OHL) เริ่มขึ้น๑๗ ปีผ่านไปหลังจากการพัฒนา เครื่องมือ HL โดยเครื่องมือที่เป็นต้นแบบและได้รับการพัฒนาต่อเนื่องมาจาก เครื่องมือวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพ (HL), ได้แก่ REALD and TOFHLiD

การพัฒนาเครื่องมือวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพในเด็กประถมศึกษา

- ยังไม่พบว่ามีเครื่องมือประเมิน ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก (OHL) ในกลุ่มเด็กประถมโดยตรงเลย
- เชื่อว่าเด็กยังไม่มีพัฒนาการและ Cognitive abilities ที่เพียงพอที่จะประเมินความรอบรู้ ส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการ ประเมินแบบทางอ้อม Indirect assessment โดยประเมินผู้ปกครองแทน
- แต่เด็กประถม โดยเฉพาะป.๖ เป็นวัยที่พึ่งตัวเองค่อนข้างสูง เช่น การดูแลสุขภาพช่องปาก แปรงฟันด้วยตัวเอง การเลือกซื้ออาหาร หรือ ขนมนครั่งดื่มในช่วงที่ไปโรงเรียน การบอกผู้ปกครองเมื่อมีอาการผิดปกติในช่องปาก เป็นต้น
- มีโครงการส่งเสริมด้านทันตสุขภาพมากมายในเด็กประถม ต้องการเครื่องมือประเมินที่วัดได้ครอบคลุมและวัด จากตัวกลุ่มเป้าหมายจริงๆ

แนวทางการพัฒนาเครื่องมือวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Oral Health literacy)

การประเมินผลโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรคในโรงเรียนเครือข่ายเด็กไทยฟันดี

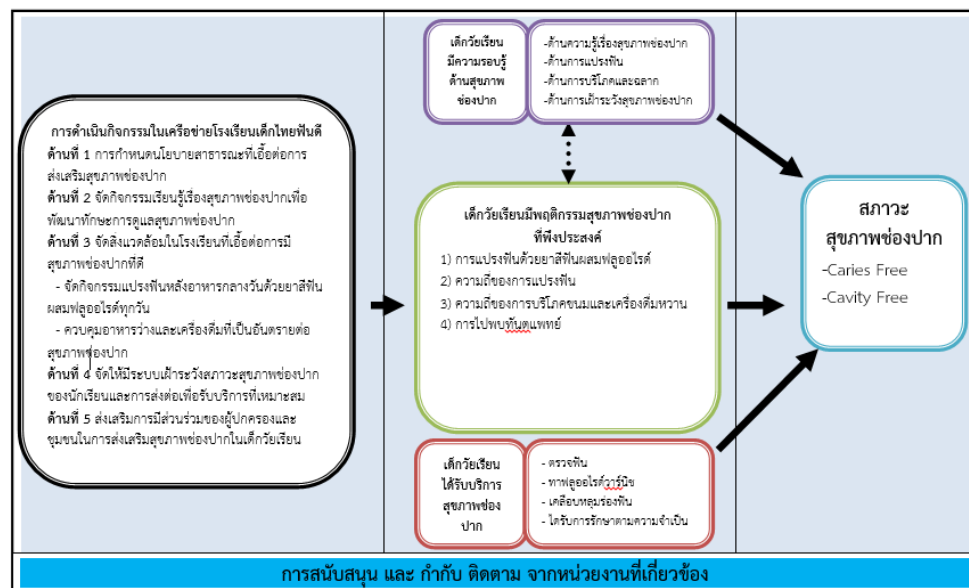
สถานการณ์สุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนและการดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี

จากรายงานผลการสำรวจสถานะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ ๘ ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่าความชุกของโรคฟันผุในเด็กอายุ ๑๒ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐ ความชุกการเกิดโรคฟันผุในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง โดยมีความชุกร้อยละ ๕๕.๘ และ ๕๐.๐ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความชุกโรคฟันผุในเด็ก ๑๒ ปี กระจายตามซีฟัน พบว่าฟันถาวรแท้ซี่ที่ ๖ มีฟันผุสูงที่สุด สำหรับการดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีใน ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ พบว่าปัจจุบันมีเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี จำนวน ๙๖๑ เครือข่าย ๗,๙๒๔ โรงเรียน ใน ๗๔ จังหวัดทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรคในโรงเรียนใน ๕ ด้าน
 - ด้านที่ ๑ การกำหนดนโยบายสาธารณะ
 - ด้านที่ ๒ จัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสุขภาพช่องปาก
 - ด้านที่ ๓ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี
 - ด้านที่ ๔ จัดให้มีระบบเฝ้าระวังสถานะสุขภาพช่องปากและการส่งต่อบริการ
 - ด้านที่ ๕ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากใน
๒. เพื่อศึกษาความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก และพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์
๓. เพื่อศึกษาสถานการณ์โรคฟันผุในเด็กวัยเรียน
๔. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดกิจกรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก พฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ และสถานะสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน
๕. เพื่อเปรียบเทียบ HL พฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ บริการสุขภาพช่องปาก และสถานะสุขภาพช่องปากในเด็กวัยเรียน ระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเด็กไทยฟันดี และโรงเรียนทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การออกแบบการวิจัย การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบ Analytic cross-sectional study ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓

พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดตัวแทน เขตสุขภาพละ ๑ จังหวัด รวม ๑๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน พิษณุโลก นครสวรรค์ อ่างทอง นครปฐม จันทบุรี ร้อยเอ็ด นครพนม สุรินทร์ อุบลราชธานี นครศรีธรรมราช และตรัง จำนวนตัวอย่าง เป็นเด็กวัยเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ จำนวน ๓,๕๒๘ คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดย เลือกจังหวัดในเขตสุขภาพ ๑ จังหวัด จังหวัดเลือกอำเภอมา ๑ อำเภอ และเลือกโรงเรียนตัวอย่าง ๔ โรงเรียน สุ่มโดยวิธี Simple random sampling โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน ๒ แห่งและนอกเขตเทศบาลจำนวน ๒ แห่ง

ผลการพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

๑. แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเครือข่ายเด็กไทยฟันดี/ครูที่ดูแลกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในโรงเรียน

ประกอบด้วย ๓ ส่วน

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้น จำนวน ๖ ข้อ

ส่วนที่ ๒ การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียน ใน ๕ ด้าน

 ด้านที่ ๑ การกำหนดนโยบายสาธารณะ จำนวน ๘ ข้อ

 ด้านที่ ๒ การจัดกิจกรรมเรียนรู้เรื่องสุขภาพช่องปาก จำนวน ๗ ข้อ

 ด้านที่ ๓ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน ๙ ข้อ

 ด้านที่ ๔ การจัดให้มีระบบเฝ้าระวังและการส่งต่อเพื่อรับบริการ จำนวน ๘ ข้อ

 ด้านที่ ๕ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน ๖ ข้อ

ส่วนที่ ๓: การสนับสนุน และ กำกับ ติดตาม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕ ข้อ

๒. แบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพช่องปากสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนปลาย

ประกอบด้วย ๓ ส่วน

ส่วนที่ ๑ อวัยวะในช่องปาก และระบบบดเคี้ยวและทางเดินอาหาร (๗ คะแนน)

ส่วนที่ ๒ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโรคฟันผุ (๖ คะแนน)

ส่วนที่ ๓ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลช่องปาก (๗ คะแนน)

๓. แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพช่องปากนักเรียน จำนวน ๑๑ ข้อ

๔. แบบเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลระบบสาธารณสุข ๔๓ แฟ้ม : การตรวจ caries free cavity free

๕. แบบสังเกตสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑: ข้อมูลทั่วไป จำนวน ๒ ข้อ

ส่วนที่ ๒ : สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพช่องปากที่ดี จำนวน ๙ ข้อ

รายละเอียดแนบท้าย

แบบบันทึกสภาวะสุขภาพช่องปากและผลการตรวจประเมินการยึดติดของสารเคลือบหลุมร่องฟัน
 โครงการประเมินผลการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก กลุ่มเด็กวัยเรียน 4 - 12 ปี เป็นการจำเพาะ (Fee schedule)

รพ./ รพ.สต. ที่ให้บริการ.....วัน/ เดือน/ ปี ที่ให้บริการ.....
 โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....ชั้น.....

ลำดับ	(1) ID	ซีที่ sealant (ข้อมูล Data Exchange)	(2) สภาวะช่องปาก/ การยึดติด Sealant								ด้านที่ ๒ (ระบุ MOD,B,P,a)								(3) ส่งต่อเพื่อการรักษาเพิ่มเติม						
			16	26	36	46	17	27	37	47	16	26	36	46	17	27	37	47	จำนวนพื้นที่ต้อง ซ่อม Sealant เพิ่ม (ซี) (รหัส 1, 3)	จำนวนพื้นที่ ต้องอุด (ซี) (รหัส 0, 2)	จำนวนพื้นที่ ต้องถอน (ซี) (รหัส 0, 2)	การรักษา อื่น ๆ (ระบุ)			
1																									
2																									
3																									
4																									
5																									
6																									
7																									
8																									
9																									
10																									
11																									
12																									
13																									
14																									
15																									

คำแนะนำการลงรายการ.....ผู้ตรวจประเมิน.....หน่วยงานที่ตรวจประเมิน.....วัน/ เดือน/ ปี.....

- (1) ลง ID จำนวน 13 หลัก
- (2) ให้ใส่ตัวเลขแสดงสภาวะที่ตรวจพบ
- 0 = Sealant หลุดทั้งหมด และฟันผุ
 - 1 = Sealant หลุดทั้งหมด และฟันไม่ผุ
 - 2 = Sealant หลุดบางส่วน และฟันผุ
 - 3 = Sealant หลุดบางส่วน และฟันไม่ผุ
 - 4 = Sealant ติดแน่นดี
- (3) ระบุจำนวนซีที่พื้นที่ต้องส่งต่อเพื่อการรักษาเพิ่มเติม

สรุป จำนวนนักเรียนที่ตรวจทั้งหมด.....คน

จำนวนนักเรียนที่ต้องซ่อม Sealant.....คน/ ซี ร้อยละ.....

จำนวนนักเรียนที่มีฟันผุต้องอุด.....คน/ ซี ร้อยละ.....

จำนวนนักเรียนที่มีฟันผุต้องถอน.....คน/ซี ร้อยละ.....

การรักษาอื่น ๆ (จุดหินปูน/ RCT/ อื่น ๆ ระบุ.....)คน ร้อยละ.....

ข้อเสนอแนะ/ คำแนะนำอื่น ๆ

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (สสจ.)

เรื่อง ประเมินผลโครงการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก

ที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

สสจ.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานบริการสาธารณสุข

จำนวนโรงเรียนและนักเรียนอายุ 4-12 ปี ในจังหวัดโรงเรียน.....คน

จำนวนหมู่บ้านและประชากรในจังหวัดหมู่บ้าน/ชุมชนคน

จำนวนทันตบุคลากร ทั้งหมดในจังหวัดคน

- ทันตแพทย์.....คน
- เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข.....คน
- นักวิชาการสาธารณสุข(ทันตสาธารณสุข)คน
- ผู้ช่วยทันตแพทย์/ผู้ช่วยช่างแก้ไข.....คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้น

1.ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง..... ระดับ.....

2.วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....

3.งานที่รับผิดชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- งานทันตสาธารณสุข กลุ่มวัยที่รับผิดชอบ(ระบุ).....
- งานประกันสุขภาพ
- อื่นๆ(ระบุ).....

4.ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานที่หน่วยงานนี้ (ระบุ)ปี

5.ระยะเวลาที่ท่านรับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน (ระบุ)..... ปี

ส่วนที่ 3 การจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็น
การจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

ระบบการบริหารจัดการ

1. ท่านได้ดำเนินกิจกรรมในเรื่องใดบ้าง และดำเนินการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)

1. ชี้แจงรายละเอียดการจัดการบริการในกลุ่มเป้าหมายสำคัญ และค่าเป้าหมายให้กับหน่วยบริการทั้งหมดในพื้นที่

.....
.....
.....

2. สนับสนุน และสร้างกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยบริการ

.....
.....
.....

3. กำกับ ติดตาม สนับสนุนและนิเทศการดำเนินงานการจัดการบริการของหน่วยบริการในพื้นที่ให้ได้ตามเป้าหมาย
ที่ตั้งไว้

.....
.....
.....

4. รวบรวมข้อมูลการบริการจากหน่วยบริการ และตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลก่อนส่งออก
ข้อมูลตามแฟ้มฐานข้อมูลโครงสร้างฐานข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (43 แฟ้ม)

.....
.....
.....

5. ตรวจสอบคุณภาพบริการของหน่วยบริการโดยการสุ่มตรวจเด็กที่ได้รับบริการเคลือบหลุมร่องฟัน ประมาณ 5%
เพื่อตรวจการยึดติดของสารเคลือบหลุมร่องฟัน

.....
.....
.....

2. หน่วยงานของท่าน มีโครงการในการแก้ปัญหาสุขภาพช่องปากนักเรียนหรือไม่ และดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ข้อจำกัด/ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

- มีข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง (งบประมาณ นโยบาย วิสัยทัศน์ผู้บริหาร)

.....

.....

.....

- มีแนวทางในการแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (รพช.)

เรื่อง ประเมินผลโครงการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก

ที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

โรงพยาบาล.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานบริการสาธารณสุข

จำนวนโรงเรียนและนักเรียนอายุ 4-12 ปี ในเขตรับผิดชอบ.....โรงเรียน.....คน

จำนวนหมู่บ้านและประชากรในเขตรับผิดชอบ.....หมู่บ้าน/ชุมชนคน

จำนวนทันตบุคลากร ทั้งหมด.....คน

- ทันตแพทย์.....คน
- เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข.....คน
- นักวิชาการสาธารณสุข(ทันตสาธารณสุข)คน
- ผู้ช่วยทันตแพทย์/ผู้ช่วยช่างแก้ไข.....คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้น

1.ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง..... ระดับ.....

2.วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....

3.งานที่รับผิดชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- งานทันตสาธารณสุข กลุ่มวัยที่รับผิดชอบ(ระบุ).....
- งานประกันสุขภาพ
- อื่นๆ(ระบุ).....

4.ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานที่หน่วยงานนี้ (ระบุ)ปี

5.ระยะเวลาที่ท่านรับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน (ระบุ)..... ปี

ส่วนที่ 3 การจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็น
การจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

ระบบการบริหารจัดการ

1. ท่านได้ดำเนินกิจกรรมในเรื่องใดบ้าง และดำเนินการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)

1. จัดทำโครงการและแผนการจัดการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรคทางทันตกรรมในเด็กวัยเรียน (4-12 ปี)

.....

.....

2. จัดบริการครอบคลุมกิจกรรมสำคัญ

- 2.1 ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก และวางแผนการรักษาในเด็กวัยเรียน (4-12 ปี)
- 2.2 เคลือบ/ทาฟลูออไรด์เฉพาะที่ ในเด็กวัยเรียน (4-12 ปี)
- 2.3 เคลือบหลุมร่องฟันในเด็กวัยเรียน (6-12 ปี)

.....

.....

.....

3. บันทึกข้อมูลในกลุ่มเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ข้างต้น ในโปรแกรมของสถานบริการ ส่งออกข้อมูลตามพื้นฐานข้อมูลโครงสร้างฐานข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (43 แฟ้ม)

.....

.....

4. สนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี โดยส่งเสริม PCU และ/หรือภาคีที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการเพื่อขอรับงบประมาณจากกองทุนสุขภาพระดับท้องถิ่น

.....

.....

5. เป็นพี่เลี้ยงให้ หน่วยบริการปฐมภูมิ (รพ.สต.) สนับสนุน และสร้างกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยบริการปฐมภูมิ (รพ.สต.)

.....

.....

ส่วนที่ 3 การจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี (ต่อ)

2. ข้อจำกัด/ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

- มีข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง (งบประมาณ นโยบาย วัสดุทัศนัผู้บริหาร)

.....
.....
.....
.....

- มีแนวทางในการแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 การจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็น
การจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี (ต่อ)

ระบบการบริหารจัดการ การเบิกจ่ายค่าชดเชยบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก

หน่วยบริการพบปัญหาในการส่งข้อมูลผ่านระบบ e-Claim (<http://eclaim.nhso.go.th>) หรือ 43 ผ่าน
โปรแกรม OP/PP Individual Records (<http://op.nhso.go.th/op/>) มายังสปสช.หรือไม่ และดำเนินการ
แก้ปัญหาอย่างไร

- มีข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....
.....

- มีแนวทางในการแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (รพ.สต.)

เรื่อง ประเมินผลโครงการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก

ที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

รพ.สต.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานบริการสาธารณสุข

จำนวนโรงเรียนและนักเรียนอายุ 4-12 ปี ในเขตรับผิดชอบ.....โรงเรียน.....คน

จำนวนหมู่บ้านและประชากรในเขตรับผิดชอบ.....หมู่บ้าน/ชุมชนคน

จำนวนทันตบุคลากร ทั้งหมด.....คน

- ทันตแพทย์.....คน
- เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข.....คน
- นักวิชาการสาธารณสุข(ทันตสาธารณสุข)คน
- ผู้ช่วยทันตแพทย์/ผู้ช่วยช่างแก้ไข.....คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้น

1.ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง..... ระดับ.....

2.วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....

3.งานที่รับผิดชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- งานทันตสาธารณสุข กลุ่มวัยที่รับผิดชอบ(ระบุ).....
- งานประกันสุขภาพ
- อื่นๆ(ระบุ).....

4.ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานที่หน่วยงานนี้ (ระบุ)ปี

5.ระยะเวลาที่ท่านรับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน (ระบุ)..... ปี

ส่วนที่ 3 การจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

ระบบการบริหารจัดการ

1. ท่านได้ดำเนินกิจกรรมในเรื่องใดบ้าง และดำเนินการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)

1. จัดทำแผนการจัดการบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรคทางทันตกรรมในเด็กวัยเรียน (4-12 ปี) โดยจัดการบริการครอบคลุมกิจกรรมสำคัญ

1.1 ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก และวางแผนการรักษาในเด็กวัยเรียน (4-12 ปี)

1.2 เคลือบ/ทาฟลูออไรด์เฉพาะที่ ในเด็กวัยเรียน (4-12 ปี)

1.3 เคลือบหลุมร่องฟันในเด็กวัยเรียน (6-12 ปี)

2. บันทึกข้อมูลในกลุ่มเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ข้างต้น ในโปรแกรมของสถานบริการ ส่งออกข้อมูลตามแฟ้มฐานข้อมูลโครงสร้างฐานข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (43 แฟ้ม)

3. ติดตามและสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปาก และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี

4. เขียนโครงการส่งเสริมและป้องกันสุขภาพช่องปากเด็กวัยเรียนเพื่อสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสุขภาพตำบล

ส่วนที่ 3 การจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี (ต่อ)

2. ข้อจำกัด/ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

- มีข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง (งบประมาณ นโยบาย วัสดุทัศนัผู้บริหาร)

.....
.....
.....

- มีแนวทางในการแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครุอนามัย

เรื่อง ประเมินผลโครงการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก

ที่มุ่งเน้นการเข้าถึงบริการบางกลุ่มวัยเป็นการจำเพาะ(Fee Schedule) กลุ่มเด็กอายุ 4-12 ปี

โรงเรียน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

นักเรียนอายุ 4-12 ปี ในโรงเรียน จำนวนคน

จำนวนครู.....คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้น

1.ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง.....ระดับ.....

2.วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....

3.ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานที่หน่วยงานนี้ (ระบุ)ปี

4.ระยะเวลาที่ท่านรับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน (ระบุ)..... ปี

โรงเรียนของท่านได้ดำเนินกิจกรรมในเรื่องใดบ้าง และดำเนินการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)

- กิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน

.....

- จัดการเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก

.....

- ควบคุมอาหารว่างและเครื่องดื่มรสหวานทุกชั้นเรียน

.....

- เชื่อมโยงการดูแลสุขภาพช่องปากสู่ผู้ปกครองและชุมชน

.....
